

Paraenesis De Eleemosyna

Alardus <Aemstelredamus>

[Köln], 1545

VD16 A 1250

Quibus in primis debeat eleemosyna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63012)

DE ELEEMOSYNA.

Deligendos esse quibus impertiatur eleemosyna.

Hieronimus ad Algasiam quaestione sexta. Mihi iuxta priorem interpretatiōem hoc videtur, quod de iniquo mammona debeamus nobis amicos facere, non quoslibet pauperes, sed eos, qui nos possint recipere in domos suas, & in æterna tabernacula: ut cum eis parua præbuerimus, recipiamus ab illis magna, & dantes aliena, nostra suscipiamus, & seminemus in benedictione, ut metamus benedictionem. Qui enim parce seminauerit, parce & metet.

Alijs alias deberi eleemosynas, non omnibus eadem. Et ex equitate largiendum.

Chrysostronus sermone contra Concupinos. Etenim iustius adiuuantur infirmiores, quam fortiores, & uetulae, quam iuniores, & hec quibus neque necessaria sunt, quam illae quae mediocria possident, & illae quae apud multos abominabiles, quam quas multi adamant, & illae quae contemptae diu fuerunt ob intolerabiles dolores, quam quae fauorem alijs conciliare possunt. Ostende igitur quod propter Deum hoc facias, & illis optulare.

Quibus in primis debeat eleemosyna.

Gregorius Nazianzenus de paupertate fouda, seu de pauperum cura, oratiōe 16. Quapropter omnibus pauperibus misericordiae uiscera, sunt ap-

D B E L E E M O S Y N A.

rienda, ob quamcunque etiam causam affligantur,
 iuxta mandatum, quod gaudere iubet cum gauden-
 tibus, & flere cum flentibus, ac quū homines sumus,
 hominibus quoque probitatis symbolum exhibere
 tenemur, si uel propter uiduitatem indigeant, aut
 parentum desolationem, siue patriæ expulsiōem,
 uel dominorum crudelitatem, seu principum fero-
 citatē, aut quæstorum inhumanitatem, siue latro-
 num cædes, uel furum insatiabilitatem, seu bonorū
 publicationem, aut naufragium. Omnes enim com-
 miseratione sunt digni, ac non secius ad manus
 nostras respiciunt, quā nos quū quid indigemus
 ad manus deī: ex his uero n̄, qui indigni affligunt,
 & aduersitatibus degrauantur, maiori misericor-
 dia sunt digni, p̄sertim qui sacro morbo sunt corru-
 pti, & q̄ usq; ad carnes ac ossa, necnō medullas, quē
 admodum quidā execrando dicere solēt, sunt exesi,
 & à maligno, humili, & infido corpore proditi.
 Chrysostomus in cap. Matthæi 21. homilia 68. Sed
 ut apertissime inhumanitatem eorum uideas, unius
 diuitis, nec ualde locupletis hæc ecclesia fructus
 colligens, cogita tecum quot uiduis, quot uirgini-
 bus quotidie succurrat. Iam enim numerus eorum
 in catalogo ascriptus, ad tria milia peruenerunt, &
 præterea multis qui carceres habitant auxiliantur,
 multis in hospitali laborantibus, multis aduenis,
 multis leprosis, omnibus qui altari assistunt, ciba-
 ria & indumenta præbet, multis etiam, qui quoti-
 die ad petendum accedunt, nec tamen ecclesiæ opes,
 idcirco diminutæ sunt. Quare si decem solummo-
 do uiri hoc impendio in pauperes sic uterentur, nul-

DE E L E E M O S Y N A.

Ius in hac urbe fame, aut nuditate laboraret. Eadem aliquanto fusius explicantur ab eodem autore homilia 33. quod ars sit eleemosyna. Chry sostomus homilia 51. ex cap. Matthæi 14. Vis corpus Christi honorare, non despicias ipsum nudum, neque hic qui dem in ecclesia sericis pannis induas, foris autem frigore, ac nuditate confici negligas. Qui enim dixit: Hoc est corpus meum, & rem simul cum uerbo confecit, idem dixit: E surientem me uidistis, & non cibastis, &c. In quantum non fecistis uni eorum minimum, nec mihi fecistis. Hoc certe corpus Christi non amictu, sed anima nuda indiget, illud autem multa cura & magna diligentia eget. Perdicamus igitur Christum Iesum philosophari, & ipsum & uoluntate sua honorare: nam qui honoratur, eo maxime honore lætatur, quem ipse uult, non quem optamus. Sic & Petrus honorari Christum credebatur, si cum à lotionem pedum prohibuisset, quod certe contrarium erat. Pariter tu etiam ita eum honora, ut ipse uult, expone diuitias tuas pauperibus. Non est opus uasis, sed animis aureis. Respõde quæso, quænam utilitas est, si cum mensa eius multis talibus aureis ornatur, ipse inedia pereat? Prius igitur ipsum esurientem satura, deinde ex quadam superabundantia mensam eius ornabis: calicem aureum facis, & aquæ frigidæ calicem ei non præbes, & quod hinc emolumentum consequitur. Coopertoria mensæ auro nitent, & ipsi necessaria uelamina negas, quid igitur ipsi præbes? Dic oro si quem fame percuntem uideres, nec cibo soluere necessitatem sibi curares, sed multo argento ac auro mensam exornares, quas pu

DE E L E E M O S Y N A .

tasillum gratias tibi habiturū ? Quid porro si frī
 gore congelatum hominem aspiceres, ne uestem ali
 quam ei præparares, si aureas statuas ad laudē eius
 erigeres, nonne contemnere uidereris ? Ita te oportet
 in Christo etiam cogitare, cum errabundus & pe
 regrinus circumuagetur, tecto indigēs, tunc tu ip
 sum quidem non suscipis, uermiculato emblema
 te pauimenta ornas, magnificos muros construis,
 columnarū capita erigis, lychnos ab aurcis laquea
 ribus dependere facis, ipsum uere nec uisitare qui
 dem curas in carceribus uinctum. Nec prohibeo ma
 gnifica templa cōdere, sed prius illa facere monco:
 nemo enim quia templa magnifica non condiderit,
 unquam accusatus est. At uero gehēna ignis inex
 tinguibilis, supplicia dæmonum imminet, nisi quis
 diligenter illa peragere uelit, &c. Hieronymus ad
 Demetriadem de seruanda uirginitate: Superfluum
 reor te monere contra auaritiā, cum generis tui sit,
 & habere & calcare diuitias. & Apostolus doceat
 auaritiam esse idolorum cultum, dominusque re
 spondeat sciscitanti: Magister bone, quid boni faci
 ens, uitam æternā possidebo ? Si uis esse perfectus,
 uade uende omnia quæ habes, & da pauperibus, &
 habebis thesaurū in cælis, & ueni sequere me. Apo
 stolici fastigij est perfectusq; uirtutis, uendere om
 nia, & pauperibus distribuere, & sic leuem atque
 expeditum, cum Christo ad cælestia subuolare, no
 bis, imo tibi, diligens credita est dispēsatio: quan
 quam in hoc, omni ætati omnique personæ, liber
 tas arbitrij relicta sit. Si uis, inquit, esse perfe
 ctus. Non cogo, nō impero, sed propono palmam,

DE ELEEMOSYNA.

ostēdo præmia, tuū est eligere, si uolueris in agone atque certamine coronari. Et consideremus quam sapienter sapientia sit locuta, Vende quæ habes. Cui ista præcipiuntur? Nempe illi, cui dictum est, Si uis esse perfectus. Non partem bonorū tuorum uende: sed omnia. Dumque uendideris, quid sequitur? Et da pauperibus, non diuitibus, non propinquis, non ad luxuriam, sed necessitatem. Siue ille sacerdos sit, siue cognatus & affinis, nihil in illo aliud consideris, quàm paupertatem. Laudent te esurientium uiscera, non ructantium opulenta conuiuia. In Actibus Apostolorum, quum domini nostri adhuc calebat cruor, & feruebat recens in credentibus fides, uendebant omnes possessiones suas, & precia earum ad Apostolorum deferebant pedes, ut ostēderent pecunias esse calcandas, dabaturq; singulis, pro ut cuique opus erat. Chrysostomus in epistolam Pauli ad Thessalonicenses secunda, capite tertio, homilia quinta. Eleemosyna uero solis illis datur, qui manuum suarum operatione & labore sibi ipsis uictum sufficere nequeunt, aut illis, qui alios docent, & toti ad doctrinæ sermonem dediti & occupati sunt. Non enim os, inquit, obturabis boui trituranti. Et dignus est operarius mercede sua. Itaque ne hic quidem otiosus est, sed operationis eiusq; magnæ mercedem accipit. Chrysostomus ad populum Antiochenum, homilia tricesima septima, de eleemosyna & misericordia, ad Corinthios prima: Nunc autem quando uos thesaurizatis super terrā, & in uestris omnia penibus recluditis.

DE ELEEMOSYNA:

Hæc autem impêdere cogitur uiduarum collegijs, uirginum choris, hospitem uisitationibus, peregrinantium erumnis, compeditorū calamitatibus, male ualentium necessitatibus, & mutilatorum alijsq; talibus causis, quod agendum est? Nunquid opus est hos homines auersari, totque suffodere partus? Et quis occurrentibus sufficeret naufragijs, gemitibus, luctibus & eiulatibus undique occurrentibus?

Gregorius Nazianzenus de paupertate fouēda, seu de cura pauperum oratione 16. Nequaquam igitur negligendi seu contemnendi sunt, qui præ alijs in communē inciderūt languorem, sed nec plus est exoptandum, ut corpora nostra recte ualeant, quàm dolendum, quod fratrum male sint affecta, unicaq; securitas quum carnis, tum corporis nostri est censenda, ut erga illos humanitate utamur. Ambrosius in libro de officijs. Consideranda est in largiendo ætas atq; debilitas, nonnunquam & uerecundia, quæ ingenuos prodit natales, ut senibus plus largiaris, qui sibi iam nequeunt uictum quærere. Similiter & debilitas corporis promptius est adiuuanda, cum si quis ex diuitijs cecidit in ægestatem, & maxime si sine suo uitio, sed aut latrocinijs, aut proscriptione, aut calumnijs, quæ habebat amisit. Ambrosius in libro de officijs. Nam etsi omnibus debetur misericordia, iusto amplius. Si tempore afflictionis suæ à te nihil impetret, si tempore periculi quo rapitur ad mortem, plus apud te pecunia tua ualeat, quàm uita morituri, non est leue peccatum. Hieronymus, Nemo qui rapit moriens (si habet unde reddat) saluatur: si eos quorum fuit inue-

DE E L E E M O S Y N A .

nire non poterit , ecclesiæ uel pauperibus tribuat. Hieronymus in epistola ad Damasum. Clericos autem illos cõuenit ecclesiæ stipendijs sustentari, quibus parentum & amicorum nulla suffragantur stipendia. Qui autem bonis parētum & opibus sustentari possunt, si quod pauperum est accipiunt, sacrilegium profecto incurrunt & committunt, & per abusionem talium iudicium sibi manducant & bibunt. Hieronymus de uirginibus: Hinc commune præceptum de his uiduis, quæ ecclesiæ pascuntur eleemosynis, & idcirco ætas præscribitur, ut ille tantum accipiant pauperum cibos, quæ iam laborare non possunt: simulque considera, quod quæ duos habuit uiros, etiam si anus est, & decrepita & ægens, ecclesiæ si ipes non meretur accipere, si autem panis illi tollitur eleemosynæ, quãto magis q̄ de cælo descendit, quem qui indigne comederit, reus erit uiolati corporis & sanguinis. Hieronymus in Malachiam cap. 3. Ecce annus expletus est, & nihil in meos thesauros, sed in uestra horrea comportastis. Et pro decimis & primitiuis, quæ parua erant si à uobis darentur, ubertatem possessionum uestrarum & omnem frugum abundantiam perdidistis, Vt autem sciatis me hoc irascente perfectum, quia fraudastis me parte mea. Hoc est in thesauris templi, & habeant sacerdotes atquæ Leuitæ, q̄ mihi ministrant cibos, & probate me si non tantas pluias effudero, ut cataractæ cæli apertæ esse credantur. Et effundam uobis benedictionem usque ad abundantiam. Verbum effusionis, nomen largitatis ostendit. Sed fieri potest, ut agros irrigantibus plu-

DE ELEEMOSYNA.

uis fit quidem fertilitas, uerum aut locusta, aut bruchus, aut erugo, aut heruca destruant, & labores hominum pereant, propterea iungit & dicit: Et increpabo pro uobis deuorantem: locustam uidelicet, & reliqua, quae diximus, & non corrumpet fructum terrae uestrae. Vineae quoque implebit torcularia, et cunctae per circuitum nationes mirabuntur fertilitatem terrae uestrae, in tantum ut omnes in ea habitare desiderent: & habundantia rerum omnium cunctis gentibus sitis exemplo. Quod de decimis primitiisque diximus, quae olim dicebantur a populo sacerdotibus ac Leuitis, in ecclesiae quoque populis intelligite, quibus praecipuum est, non solum decimas dare & primitias, sed & uendere omnia quae habent & dare pauperibus, & sequi dominum saluatorem, Quod si facere nolumus, saltem Iudaeorum imitemur exordia: ut pauperibus partem demus ex toto, & sacerdotibus ac Leuitis honorem debitum deferamus. Vnde dicit & Apostolus: Honora uiduas, quae uerae uiduae sunt, & presbyterum duplici honore honorandum, maxime qui laborat in uerbo & doctrina dei. Quod qui non fecerit, deum fraudare & supplantare conuincitur, & male dicitur ei in penuria rerum omnium, ut qui parce seuerit, parce & metat, & qui in benedictione seminauerit, in benedictionibus fructus colligat abundanter. Si quando fames & penuria, & rerum omnium aegestas opprimant mundum, sciamus hoc ex dei ira descendere, qui in pauperibus, si non accipiant eleemosynam, fraudari se loquitur, & sua portione priuari. Hieronymus in epistola ad Iulianum. Quondam diues ado-

DE ELEEMOSYNA.

lescens omnia quæ in lege præcepta sunt, se impleta se iactabat. Ad quē dominus in euāgelio: Vnum, inquit, tibi deest. Si uis perfectus esse, uade, uende omnia quæ habes, & da pauperibus, & ueni sequere me. Qui omnia se fecisse dicebat, in primo certamine diuitias uincere non potest. Vnde & difficile intrant diuites in regna cælorum: quæ expeditos, & alarum leuitate subnixos, habitatores desiderant. Vade, inquit, & uende, non partem substantiæ, sed uniuersa quæ possides, & da, non amicis, non consanguineis, non propinquis, non uxori, non liberis. Plus aliquid addam. Nihil tibi ex omnibus metu inopiæ reseruans, ne cum Anania damneris, & Sapphyra, sed da cuncta pauperibus, & fac tibi amicos de iniquo mammona, qui te recipiant in æterna tabernacula, ut me sequaris, ut dominum mūdi, possessionem habeas, ut possis canere cum propheta: Pars mea dominus. Et ut uetus Leuita nihil de terrena hæreditate possideas. Et hoc hortor: Si uis esse perfectus, si apostolicæ dignitatis culmen cupis, si sublata cruce Christum sequi, si apprehenso aratro non respicere post tergum, si in sublimi recto positus, pristina uestimenta cōtemnis, & ut euadas Aegyptiam dominam, seculi pallium derelinquas. Vnde & Helias ad cælorum regna festinans, non potest ire cum pallio, sed mundi in mundo uestimenta dimittit. Sed hoc ais: Apostolicæ dignitatis est, & eius qui uelit esse perfectus. Cur autem & tu nolis esse perfectus? Cur qui in seculo primus es, non in Christi familia primus sis?